

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

76. An Regulares non bene linguam Latinam callentes possint ab Episcopis
ordinari? Ex p. 3. tr. 2. res. 86. ibid.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76405](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76405)

us, seu aurium, & quilibet surdaster auditu est vitatus. Ergo est corpore vitatus.

2. At ipse DD. volumina voluens contrariam sententiam communiorem inueni, quam sequuntur hi omnes, Saurus de censuris lib. 6. cap. 8. num. 17. Bonacina de censuris, disp. 7. quest. 2. punct. 2. num. 7. & ex ipsa Comitoli familia, Reginaldus tom. 2. lib. 30. tract. 2. cap. 5. sect. 2. num. 50. cum Maiolo de irregul. lib. 1. cap. 26. num. 1. & Iacobus de Grassis dec. aur. lib. 4. cap. 27. num. 51. qui asserunt, surdaster, cum quis est, seu cum vel difficile audit, vel altera aure tantum surdus est, nullo iure prohibetur ad sacros Ordines promoueri.

3. Ad argumentum verò Comitoli potest quis respondere, non omne vitium corporis adducere irregularitatem, sed tantum illud, quod adducit nimiam deformitatem apparentem, quam non habet surdaster, & qui altera aure surdus est. Salua semper, &c.

RESOL. LXXV.

Verum Religiosus, qui parum intelligit linguam latinam, sit ad sacros Ordines, & praesertim ad Sacerdotium admittendus?

Idem est dicendum de Cantoribus, Canonicis, & Praebendatis Ecclesiae Cathedralis?

Et notatur, quod examen de scientia, & doctrina Regularium ad recipiendos Ordines debet fieri ab Episcopo?

Sed aduertitur, quod Episcopi hac in re suam exonerant conscientiam cum conscientia Praelatorum ipsorum commendatiuis literis plenam, atque omnimodam fidem adhibendo? Ex part. 2. tr. 16. & Misc. 2. Ref. 19. alias §. 1.

Sup. hoc in Ref. seq. & in Resol. 1. post seq. §. 2.

§. 1. Videtur respondendum negativè ex Concilio Tridentino, quod asserit Bonac. de Sacram. disp. 8. quest. unica. punct. 5. n. 16. & Riccius in praxi, tom. 1. resol. 269. n. 3. ubi etiam ad suscipiendos ordines minores requiritur, vt ordinandus intelligat linguam Latinam, & ideo talis Religiosus ex defectu scientiae videtur irregularis, vt communiter docent DD. quidquid in contrarium asserat Henriquez lib. 10. cap. 16. num. 2. & in glossa littera Q. & lib. 14. cap. 8. num. 11. & in glossa litt. B. quem postea sequitur Garfias de beneficiis, tom. 2. part. 7. cap. 7. num. 19. putantes defectum scientiae prohibere susceptionem ordinum, sed non facere irregularitatem.

2. At his minimè obstantibus, non defunt doctissimi viri, qui asserunt posse Episcopos sine vilo scrupulo ordinare Regularem ordine Presbyteratus, qui bene legit, & cantat, quamvis sit minus literatus, sic enim in aliorum societate, & pro officii religionis videtur idoneus minister. Et ita docet Portel in dubiis Regul. ver. Ordines sacri, num. 1. & Henriquez lib. 10. cap. 16. num. 2. & Villalobos in summa, tom. 1. tract. 21. dub. 34. num. 5. ubi sic asserit. [Quanto à los Religiosos es cosa muy cierta, qua no han menester tanta ciencia para ordenarse, como los Clerigos seculares, que por viuir en comunidad se suple mucha, y en haziendo el defecto se lo reprehenden. Y así digo, que para que se ordene vn Religioso basta, que entienda lo que son los Sacramentos, y en especial el del altar, su forma, su materia, y quien es su ministro, y que sepa bien leer, y pronunciar el Latin, aunque sepa muy poco del, en especial sabiendo cantar. Y así no tienen que escrupular en esto los Señores Obispos, y no obsta contra esto el Concilio Tridentino, porque vemos

en vfo entre los hombres doctos, y de buena conciencia lo que queda dicho, y aun respecto de los seculares no se pide comunmente, que los que se ordenan de Missa, secan saltantes para enseñar al pueblo. Y así pues esta recibida entre hombres tan doctos, y grandes desta forma, y el negocio de derecho positivo, muy bastante es para quitar el escrupulo, mayormente, que el Concilio no habla con palabras muy apretadas: lo mismo se podia dezir de los Cantores, Canonigos, Racioneros de las Iglesias Cathedralis, siendo hombres virtuosos, que corre en ellos la misma razon, y lo veo en práctica.] Hæc Villalobos, que quidem sunt multum à Dominis Examinatoribus adnotanda, qua valde practicabilia.

3. Sed non reticcam contrariam sententiam terminis docuisse Petrum Ledefnam in sum. tom. 1. tract. de sacram. Ordinis, cap. 7. concl. 1. fol. 45. vbi ita ait. [No me parece, que es licito, que el Obispo ordene de ordenes mayores el Religioso, que no bien, y canta, aunque no sepa tanto en lo que toca al Latin, y en lo que toca a lo demas. Esto digo contra algunos modernos Theologos, que censuran mucha. Porque el Concilio Tridentino pone grande rigor en lo que toca a la ciencia, y saber, y particularmente en lo que toca al entender Latin, y así no me parece licito. Tambien porque es tal teniendo tan corta scientia, y tan limitado libro, no puede en ninguna manera ministrar bien, y decididamente en sus ordenes, luego no es licito ordenar a tal Religioso, no es bien, que sepa menos, que los demas, antes es razon, que sepa mas, pues deo ministrar mejor en sus proprios ordenes, que los demas.] Ita ille.

4. Sed prima sententia est satis probabilis, & tenetur in praxi. Notandum est tamen, quod examen de scientia & doctrina Regularium debet fieri ab Episcopo, vt contra aliquos recentiores notat Vazquez in 3. part. tom. 5. disp. 246. cap. 6. num. 5. & alij de parte ex Concilio Tridentino sess. 23. de reor. cap. 2. sed obseruat Miranda in man. Pralat. tom. 1. quest. 99. art. 1. quòd deuoti, atque prudentes Episcopi, hac in re suam exonerant conscientiam cum conscientia Praelatorum, ipsorum commendatiuis literis plenam atque omnimodam fidem adhibendo, vnde etiam Villalobos in sum. tom. 1. tract. 21. dub. 34. n. 5. sic asserit. [Los Obispos tienen derecho para examinar a los Religiosos, que han de ordenar, como consta del Concilio Tridentino. Mas bien podian puallar los Obispos con el examen de los Obispos con el examen de los Prelados, teniendo dellos buen concepto quanto à esto, que como los cometen à vn Examinador, tambien los pueden cometen à vn Prelado.] Et ita etiam docet Portel. in addit. ad dubia Regular. vir. Ordines sacri, n. 1.

RESOL. LXXVI.

An Regulares non bene linguam Latinam callentes possint ab Episcopis ordinari? Ex part. 3. tract. 1. Refol. 86.

§. 1. Videtur respondendum negativè, nam Concil. Trid. sess. 23. de reform. cap. 1. generaliter requirit in ordinandis scientiam saltem linguae Latinae.

2. Sed ego alibi cum Villalobos contrarium docui, & nunc iterum doceo cum Tamburino de iure Abbat. tom. 2. disp. 1. quest. 2. n. 5. Henriquez de iure Abbat. tom. 2. disp. 1. quest. 2. n. 5. Henriquez de iure Abbat. tom. 2. disp. 1. quest. 2. n. 5. Henriquez de iure Abbat. tom. 2. disp. 1. quest. 2. n. 5. Henriquez de iure Abbat. tom. 2. disp. 1. quest. 2. n. 5.

§. 13. n. 25. quia in Regularibus non requiritur tanta literarum peritia, quanta in Clericis secularibus. Nam Religiosi, regulariter loquendo, non ordinantur ad curam animarum habendam sicut Clerici. Vnde patet responsio ad auctoritatem Concilij. Adde, vt obferuat Peyrinus, quod Concilium id relinquit Episcoporum arbitrio, ait enim; Minores Ordines iis saltem, qui linguam Latinam intell. gant per temporum interstitia, nisi aliud Episcopo magis expedire videretur, conferantur: arbitrium enim illud Episcopi non solum est super interstitiis, ita vt iis non seruatis, si Ecclesie utilitas postulet, possit Ordines conferre; sed etiam super Grammatica, ita vt nescienti Grammaticam, si alioquin bonae indolis sit, & docilis, vel possit optime insecuire ministerio, ad quod ordinatur, sine Grammatica possit Ordines quocumque conferre. Neque enim ex verbis Concilij colligi potest ratio, quare arbitrio Episcopi relinquatur potius dispensatio super interstitiis, quam super Grammatica, cum verbum, conferantur, sub quo stant illa duo post arbitrium, colloctetur. Ita Peyrinus vbi supra, qui citat Menochium lib. 2. de arbitrio. cas. 425. num. 58. quae omnia sunt valde notanda à Dominis examinatoribus Episcoporum.

RESOL. LXXVII.

De irregularitate ex ignorantia. Et an regulares non multum literati sint ordinandi? Et an sufficiat, quod conser Dominis Episcopis per literas testimoniales suorum Praelatorum Religiosos ordinandos esse examinatos, & sufficienter literis instructos ad suscipiendos Ordines? Ex p. 4. tra. 2. Resol. 74.

§. 1. C latum est quod ex ignorantia oritur irregularitas: vnde conser in can. illiteratos, dist. 36. & in cap. cum in cunctis, de elect. & ex cap. ultim. de tempor. ordin. in 6. illiteratos non posse ordinari, & consequenter semel ordinatos quamuis bona fide, non posse Ordines exercere; quae autem scientia ad quemlibet Ordinem perquiratur, tradit Concilium Tridentinum sess. 23. cap. 13. & 14. de reformat.

2. Sed difficultas est circa Regulares. Dico igitur cum Hieronymo Rodrig. in compend. quast. regul. resol. 52. n. 22. quod cum Religiosus non multum literatis possunt Episcopi dispensare vt ad Ordines sacros promoueantur, quia in illis non requiritur tanta scientia, quanta in Clericis secularibus, eo quod ad curam animarum non ordinentur, & ex continuo conuictu, & communicatione cum doctis in Religione semper manet spes discendi, idque colligitur ex cap. nullus, de tempor. ordin. in 6. vbi illiteratos tonsurari prohibetur, nisi Religionem intrer. Vnde sufficit quod conser praedictis Dominis Episcopis per literas testimoniales suorum Praelatorum Religiosos ordinandos esse examinatos, & sufficienter literis instructos ad suscipiendos Ordines, nec hoc est contra Concil. Trid. in decreto examine ordinandorum, nec contra aliud decretum de sufficientia ordinandorum in Presbyteros ad docendum populum; & cur magis credere debeat Episcopus seculari examinatori, quam Praelato Regulari testificandi de scientia & sufficientia ordinandi. Ita Rodriguez, & ego ipse alibi in part. 2. tra. 16. resol. 29. vbi citauit Villalobos, Henriquez & Portel, & hanc sententiam, me citato, tenet etiam nouissimè Peyrinus tra. 2. de Relig. Praelat. quast. 3. cap. 7. num. 20. vbi citat plures alios Doctores asserentes, quod licet Episcopis initiare etiam sacerdotio Regularem, qui bene legit & can-

tat, quamuis minus sit literatus. Vide etiam Aloysium Bariolam in aphorism. lit. R. ver. Regulares ad Ordines, hanc etiam opinionem tenentem. Et ideo illam sine vilo metu & scrupulo possunt domini Episcopi in praxim deducere.

RESOL. LXXVIII.

An privilegium quorundam Abbatum conferendi Ordines minores duret adhuc, non obstante Concilio Tridentino sess. 25. c. 10. de Reformatione? Et notatur supradictos Abbates posse his subditis secularibus dare literas dimissorias ad Ordines, neque hoc privilegium derogare Concilio Tridentinum. Ex par. 4. tra. 4. & Misc. Ref. 147.

§. 1. Negatiuè respondet Henriquez lib. 14. cap. 18. num. 2. & in glossa lit. P. quia hoc clare videtur determinare Concil. Trident. vbi supra. Et ita hanc sententiam docet etiam Gauantus in encir. Epist. ver. Abbas, num. 3. vbi sic ait, Abbas non potest conferre Ordines minores, neque primam tonsuram non sibi subditis ex Concil. Trident. Ita ille, & nouissimè Mauricius Alzedo in praxi Episcop. part. 2. cap. 5. num. 78.

Verum nouissimè Thom. Sanchez in opus. 10. 2. lib. 7. cap. 1. dub. 18. num. 20. affirmatiuam sententiam putat probabiliorē, & ideo docet privilegium concessum Abbatibus non reuocare Concilium Tridentinum, quia hoc privilegium est concessum à VII. Synodo generali cap. 14. & habetur in cap. quoniam, dist. 69. at reuocatio decretorum Concilij sufficiens non censetur, nisi in specie fiat eorum derogatio his verbis, non obstante aliqua lege, vel constitutione etiam in Concilio generali statuta, vt colligitur ex cap. ex parte, & cap. vltim. de capellis monach. cap. eam te, de stat. & qualitate, cap. nonnulli, de rescripti. tenet Couarr. var. cap. 16. num. 6. Archidiaconus cap. 1. de constitut. in 6. Felinus cap. nonnulli, de rescripti. Alexander cons. 187. lib. 1. Iacobatus tra. de Conciliis, lib. 3. art. 18. & per hoc dicit Nauarrus in sum. cap. 27. num. 265. privilegium concessum Religiosis in Clem. dudum, de sepult. quia est Concilij generalis, quod scilicet si sine iusta causa repellantur ab Episcopo, censentur approbati, non derogari per Concilium Tridentinum. sess. 23. capit. 15. decernens non posse Regulares audire confessiones, nisi sint approbati ab Episcopo, quia Tridentinum ibi dicit, non obstantibus quibuscumque privilegiis, & non dicit expressè, non obstante decreto Concilij generalis. Cum ergo in nostro casu Tridentinum vbi supra tantum dicat, non obstante quocumque privilegio, nec dicat, non obstante decreto Concilij generalis, non censetur reuocatum tale privilegium Abbatibus concessum in VII. Synodo generali. Item, quia privilegium hoc Abbatibus concessum, est insertum in corpore iuris, cap. cum contingat, de stat. & qualitat. capit. Abbatibus, de privileg. in 6. at in generali privilegiorum reuocatione, qualis est, quae fit in dicto loco Tridentini, non comprehenditur privilegium insertum in corpore iuris. Ergo non censetur reuocatum hoc privilegium, & ita ego hoc tempore vidi titulum de prima tonsura Abbatis Benedictini, qui ordinavit secularem plenè sibi subditum cum Notarij testimonio, quod sic solet facere. Hae omnia Sanchez, satis quidem probabiliter, si non obstat declaratio Cardinalis in contrarium quam adducit Quarata in ver. ordo. Sed Licetor circa praesentem questionem non desinat videre Gratianum in discept. forens. 10. 2. cap. 112. per totum.

Sup. hoc in Ref. seq. & in aliis eius primae not.

Pro contento in hoc §. ibid in §. Verum & lege etiam Rel. eius not.

Sup. conten. to in hoc §. sup. in Ref. 74. & pro parte primae difficultatis huius §. etiam ibidem, & in Ref. 74.

Sup. hoc in Ref. no. seq. prope finem, sed lege etiam alios §. eius vbi. not.

Que hic est sup. Ref. 74. vbi. & lege etiam alium ref. not. primae praedicti §.

